

FOAIA DIECEZANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului
APARE DUMINECA

Prețul abonamentului:	Prețul inserțiunilor	Correspondențele se adresează redacțiunii „FOAIA DIECEZANĂ” iar banii de prenumerațiune și inserțiunile ADMINISTRATIUNEA Librăriei și Tipografiei diec. în Caransebeș
Pentru Austro-Ungaria pe an 10 coroane	Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. publicate de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte 6 cor, până la 200 de cuvinte 8 cor de aci în sus 10 coroane	
” ” ” pe 1/2 an 5 ”		
” România și străinătate pe an 14 franci		
” ” ” ” pe 1/2 an 7 ”		

Experiențe pedagogice

(Continuare)

Într-o zi mă duc la prelegeri și aflu pe o fată, că plânge și suspină de ți-i mai mare mila și ochiul drept i-e vântat și umflat. Cercetez cauza și aflu, că Ionuț a lovit-o în ochi cu o piatră.

— De ce ai dat cu piatra în ochiul Elenutei?

— Pentrucă m'a batjocurit și mi-a zis: „Ciocănel”.

Așa îi pusese rău copiii nume, pentrucă pe toți îi ciocăniă, pe toți îi bateă.

— Dar bine Ioane! tu tot nu trebuiă pentru asta să dai cu piatra, că nici într'un căne, care te mușcă de picior, nu e cuviincios să dai așa cu piatra, dar într-o fată nevinovată, puteai să-i spargi ochiul, să rămână nefericită pe toată vieța!

Ionuț nici semne de compătimire nu arătă, ci îmi răspunde cu îngâmfare:

— Ea să nu mă fie batjocurit!

— Nu recunoști tu, că ești vinovat?

— Nu!

— Tu ești un copil de nimica, un copil rău de inimă, care nu meriți să stai între acești copii pacinici. Du-te în scaunul destinat copiilor răi și ai să rămâni acolo până atunci, până când voiu vedeă, că te-ai îndreptat!

Ionuț pleacă a lene fără nici câtă muștrare de conștiință și să trânteste pe bancă, unde a și rămas până la finea anului școlar.

Eu în urma acestui incident trimit un copil după tatăl lui Ionuț, ca să vină până la școală, să vadă el singur ce poamă aleasă de copil are. Nu vine însă tatăl său, ci moșu-so. Îi spun cauza, pentru care l-am chemat, vede el ochiul Elenutei și în inima sa să revoaltă simțul dreptății și al compătimirii și îi zice:

— Tu Ioane, așa rușine îmi faci tu mie? Nu ți-i ție rușine de cinstita față a Domnului învățător și de ortacii tăi să faci tot d'ăle rele, dar las', că te învăț eu minte, nemernicule! Vino afară!

Dar Ionuț nu se mișcă din loc.

— Așa! zisă moșul mișelule nici de mine n vrei tu să ascuți și-l înbătă din bancă și-i det în prezența tuturor școlarilor o bătae strașnică, p care știu, că o va pomeni Ionuț cât va trăi. Ionuț urlă de se aprinsese școala, iar din ochii școlarilor eu pute-am ceti: „Așa i-o locu”.

Apoi eu le vorbii școlarilor astfel:

— Vedeti, dragii mei școlari, vedeti ce păteștă copilul rău, neascultător, încăpăținat. Eu i-am vorbit lui Ionuț destul, ca să fie blând, de omenie; toate sfaturile și admonierile mele însă, nu s'au prins de el de aceea a trebuit să urmeze pedeapsa. Ionuț e un copil, care face rușine nu numai părinților săi — ci și învățătorului și clasei întregi. Acuma, dacă nici în urma acestei pedepse binemeritate nu se va îndreptă sunt silit al eschide cu totul din clasă ca pe o oaică răioasă, ca să nu infecteze toată turma. Voi ocoliți pe acest copil rău și nici să nu stați de vorbă cu el până când nu se va lăsa de năravul ce-l are!

Această procedură avu efect. Rușinea, ce a pățit-o Ionuț înaintea colegilor săi, disprețul celorlalți conșcolari ai săi, izolarea sa cu totul de societatea semenilor săi, avură influință binefăcătoare asupra purtării școlarului meu, care mereu, mereu da semne de îndreptare; dar de năravul său nu s'a putut desbără cu totul, căci acest nărav îl aveă prefăcut în a doaua natură a sa, și numai atunci s'ar fi putut cură cu totul de el, dacă și familia i-ar fi dat creșterea cuvenită, căci școala numai mână în mână cu familia poate delătură cu succes defectele cele multe ce se ivesc la unii copii și cura să o înceapă încă de timpuriu, căci altcum aplicată prea târziu, nu poate aveă efectul dorit.

II

Odată aveam în școală un copil mincinos și cam de regulă acela, care minte, și fură. Aceste vîțuri sunt foarte stricăcioase și molipsitoare și trebuie stărpite îndată ce le observăm.

Eră pe postul Paștilor. Eu știusem din alți ani, că școlarii de toate zilele precum și cei din școala de

repetiție aveau răul obicei, că după ce ieșiau mai ales dela „denii” (priveghiere) își puneau unii la alții ceară ori reșină în cap. Eu voiam cu ori-ce preț să stărpesc acest obicei prost uzitat între tineret.

Le spun ziua premergătoare tuturor școlariilor, că nimenea să nu mai cuteze a pune altuia ceară în cap, căci pe care îl voi afla cu astfel de prostii, îl voi pedepsi aspru.

O fată îmi și răspunse: — Că mă rog Domnule învățător, Pavel s'a pregătit de acuma cu ceară pe seară.

- Așa? Pavele, vino afară!
- Ai ceară ori reșină la tine?
- Mă rog nu am.
- Spune drept ai or nu?
- Nu am.

Îl caut în buzunare și aflui la el rășină.

— Vezi! te-am întrebat să spuni adevărul și tu ai mințit, te-am întrebat și a doua oară și tu tot ai mințit.

Acuma să-mi spui drept ce ai vrut să faci cu rășina.

— Că mă rog Domnule învățător, avem două cărcege crepate și mi-a zis taica, să cer rășină dela Emilian I., să rășinească cărcegele, să nu mai curgă!

- Spuni tu drept ori minți ca mai nainte?
- Ba nu mint.

El mai avea un frate mai mic în școală. Eu îl întreb pe acesta.

— Andreiu, adevărat e ce zice frate-tău Pavel?

Mă rog nu e adevărat. El minte, că taica e dus de eri la târg și noi nu avem cărcege sparte.

— Ce zici acuma Pavele? Tu minți ori frate-tău minte?

— Copilul meu în fața acestora pleacă capul rușinat și zice: „Eu am mințit!”

Vedeți, copii, pe conșcolarul vostru Pavel. Aici în fața mea și a voastră de 3 ori a mințit. Acuma ce credeți voi, că i-ar fi locul?

— Să capete pedeapsă.

Da! așa i-ar fi locul, însă din ochii lui eu îl cunosc, că se căește, pentrucă a mințit. Și eu mă bucur, că și-a recunoscut greșala și îl iert de pedeapsă, dacă îmi făgăduiește, că nu mai minte.

— Că nu mai mint, Domnule învățător, fi bun iartă-mă.

— Bine te iert, dar de te mai prind cu minciuna, să știi, că sunt silit a aplică asupra ta cea mai aspră pedeapsă, ca altă dată să nu mai minți.

Eu îl supraveghiez pe conșcolarul meu și mă conving, că e un fațarnic, un mincinos de clasa primă, un copil care nu-și ține cuvântul și pe lângă acestea și un hoț mic. Și m'am convins, că la astfel de lucruri se deprinsese de mic în cercul familiei, căci mamă-sa îl îndemna la aceea trimițându-l să-i aducă mere, pere, cireșe etc. de prin grădinile oamenilor; să bage de samă numai să nu-l prindă cineva. Dacă aducea acasă lucruri furate, mamă-sa în loc de dojenire și înapoierea

lucrurilor furate, îl laudă, că e copil strângător, adunător la casă.

Odată un copil a avut dela părinți un ban de 10 fileri, ca după prelegeri să meargă la ducheau să cumpere ceva.

Pavelul meu a observat banul la copil, s'a dus pe lângă el să-l vadă, s'a jucat cu el; în sfârșit i l-a furat, și s'a depărtat, fără ca copilul acela să fie observat, că-i lipsește banul. Când vin eu la prelegeri aflui pe bietul copil plângând, că i s'a furat banul.

Cercetez cauza și aflui, că Pavel fusese lângă el, că i-a arătat banul și s'a jucat cu el, dar și cu alți școlari.

— Pavele, vino afară! Ai fost pe lângă Simion și te-ai jucat cu el?

— Da, am fost.

— Simioane, cine crezi tu, că ți-a furat banul?

— Mă rog eu nu am văzut, dar gândesc, că Pavel mi-l-a furat, — și plânge, plânge copilul meu.

— Ce zici Pavele?

— Eu nu l-am furat.

— Dar dacă cant eu și-l aflui la tine?

— Atunci să faci cu mine ce vrei!

— Bine. — Îl vizitez cu de-amăruntul. Nu aflui banul.

Pun de se vizitează toți școlarii, dar banul nu-i, parcă l-a înghițit pământul. Pavel, îl cunosc, simte o bucurie în sufletul său, că osteneala mea e zădarnică.

Cercetez și aflui, că Pavel fusese și pe afară după ce se jucase cu Simion. Pricep acum de ce nu găsesc banul.

După prelegeri slobod copiii acasă. Pe doi dintre cei mari îi pun să urmărească pe Pavel. Eu stau în școală.

Pavel crezând, că acum e liber, merge unde a ascuns banul, se preface, că își chitește cureaua la opincă, ia banul, îl pune în buzunar, dar cei doi copii și pun mâna pe el, și-l aduc înaintea mea zicându-mi plini de bucurie:

— Mă rog, Pavel a furat banul lui Simion și l-a ascuns sub o piatră, și când voia să-l ia, noi am pus mâna pe el.

— Așa!

— Adevărat e Pavele? El începe a plânge.

— Adă banul încoacea. No, acum Pavele mai poți tăgădui, că nu tu ai furat banul lui Simion.

— Ba!

— Cine l-a furat dară?

— Eu.

— Acuma ia spune-mi tu mie, Pavele, cum mi-ai făgăduit altădată, că nu mai minți și nu mai furi, și cum ai zis tu, să fac cu tine, dacă te mai prind cu oca mică? Vezi ce copil nefericit ești tu? Tu ești un mincinos și un hoț mic acuma, dar din tine, dacă nu te vei lăsa de năravul acesta, s'a face un hoț mare, care va ajunge în temniță și chiar în spânzurătoare!

Și acuma mi-am adus aminte de cuvintele pedagogului Comenius, care a zis: „Să pedepsim, când e de lipsă și chiar aspru, dacă vedem, că pedepsele mai

uşoare nu duc la scop, şi nu pentru că a greşit, ci pentru că să nu mai greşească altă dată!"

Şi acest copil ca şi alţi mulţi de avea în familie creşterea cuvenită, şcoala putea ciopli ceva din el; aşă năravurile cele rele le lăsă numai pe un moment şi de frica învăţătorului, ca apoi să le practiceze de nou acasă, unde nu era controlat de părinţi, ci din contră era chiar împintinat şi laudat de ei pentru astfel de fapte rele.

Iată dară cum în astfel de cazuri învăţătorului cu toată autoritatea sa, cu toată înţelepciunea sa îi e imposibil fără ajutorul familiei, în cercul căreia să mişcă elevul, a putea delătura cu succes multele defecte şi viciuri, cari s'au înrădăcinat în inima fragedă a copilului şi cari defecte apoi nefericesc pentru totdeauna pe mulţi.

Şi vina nu este a se căută în şcoală, ci în familie la părinţi, cari cei mai mulţi lasă copiii de capul lor să facă ce voesc fără a le controla faptele şi a-i abate de timpuriu de pe calea greşită.

(Va urmă)

Expoziția etnografică și istorică-culturală a Asociațiunii

(Fine)

Desp. H. Literatura și știința.

Sect. XXVII. Producțiunea literară.

(§. 62.) 1. *Scriserile literare* ale autorilor români din țară (fără considerare la locul unde și-au dezvoltat activitatea), atât cele redijate în limba română, cât și cele scrise în alte limbi, și anume:

- cărțile și manuscrisurile vechi, religioase sau profane;
- cărțile tipărite de autori români din țară; apoi
- edițiunile colective și literatura calendaristică;
- scriserile străine despre Români.

(§. 63.) 2. *Presa periodică*, și anume:

a) colecțiuni complete ale ziarelor și revistelor române (sau despre Români) apărute în țară, și cel puțin câte un număr singuratic din fiecare format, ce l-au avut aceste organe în decursul existenței lor;

b) date despre tiraj, procese de presă, și alte momente însemnate;

c) probe de ilustrațiuni din revistele ilustrate.

(§. 64.) 3. *Autorii români*:

a) Portretele, bibliografiile, corespondența și actele scriitorilor și publiciștilor români mai însemnați. obiecte rămase dela dănsii;

b) distincțiunile (diplome, orduri, daruri naționale, etc.) ce li-s'au dat.

(§. 65.) Pentru înzestrarea acestei secțiuni se va face apel către scriitorii români și familiile lor și către Consistoriile și parohiile bisericilor române, către direcțiunile școalelor secundare și către librării români.

Publicațiunile, ce vor intra (și cari se vor putea completa și din biblioteca Asociațiunii), se vor aranja după secțiuni și autori, și după posibilitate se vor consemna într'un catalog tipărit.

Autorii cu publicațiuni mai mari sau mai numeroase, vor putea expune (cu cheltuiala lor) colecțiuni a parte.

Publicațiunile de interes special bisericesc, scolar, financiar, militar sau artistic se vor putea expune în secțiunile, la cari aparțin.

Obiectele, ce vor intra pentru această secțiune le va aranja bibliotecarul Asociațiunii.

Sect. XXVIII. Expoziția științifică.

(§. 66.) Această secțiune va cuprinde.

1. toate *produsele activității științifice* a Românilor din țară (fără considerare la locul, unde au dezvoltat-o), și anume:

- scriserile lor;
- colecțiunile de istorie naturală;
- lucrările lor (construcțiuni în miniatură sau fotografii, harte, planuri, aparate, preparate, invențiuni, etc.).

(§. 67.) 2. portretele, biografiile, corespondența și actele bărbaților, cari s'au distins pe terenul științelor.

(§. 68.) Pentru înzestrarea acestei secțiuni se va face apel la oamenii de știință și la instituțiunile, în sinul căror au lucrat.

Aranjarea acestei secțiuni se va încredința unui membru al secțiunii științifice a Asociațiunii.

Desp. I. Artele frumoase și industria de artă.

Sect. XXIX. Pictura.

(§. 69.) 1. *Pictura bisericască*, ale cărei produse se vor acuire în sensul §. 53 (cf. Sect. XXIII), (§. 58, p. 5), și anume atât icoanele mai vechi, cât și cele lucrute în timpurile mai noi de pictori cunoscuți (Mihail Pop, Popescu, Georgescu, Costandea, Alexici, Șmigelschi, etc.).

(§. 70.) 2. *Pictura profană*, tablourile zugrăvite de pictorii înșirați sub 1. și alți artiști din generația mai tineră (II. Mureșan, Simonescu, Zaicu, Iul. Toader, Bran, Elena Popea, etc.) apoi de profesorii de desen și pictură dela școalele românești.

La această expoziție se vor adminte numai lucrările pictorilor români de originea din țară (fie chiar ulterior expatriați).

(§. 71.) Pentru procurarea icoanelor bisericesti se va face apel la eparhiile și parohiile române, iar pentru pictură profană se va scrie artiștilor înșirați, și — întrucât nu ar mai fi în viață — familiilor lor. De asemenea se invită proprietari de tablouri mai de valoare, să participe la expozițiune. Secțiunea aceasta o va aranja D. O. Șmigelschi.

Sect. XXX. Sculptura.

(§. 72.) 1. *Sculptura bisericască* conform dispozițiunilor luate pentru Sect. XXIII (§. 53 și 58 p. 5).

2. Lucrările profane ale *sculptorilor moderni*.

(§. 73.) Înzestrarea acestei secțiuni se va face în sensul dispozițiunilor §-lui 71 (referirilor la pictură).

Sect. XXXI. Muzica română.

(§. 74.) În această secțiune se vor cuprinde:

- instrumente muzicale* de interes special românesc.
- compozițiuni muzicale* ale compozitorilor români din țară (note, cv. fonograme cu melodii și danțuri românești etc.).
- expozițiunile *societăților de muzică* și ale corurilor de plugar (statute, dări de seamă, tablouri, insignii, distincțiuni, etc.).

(§. 75.) Pentru înzestrarea acestei secțiuni se va face apel la Reuniunea de muzică din Sibiu.

Sect. XXXII. Artiștii români.

(§. 76.) În aceasta secțiune se vor expune: portretele, biogra-

fiile și scrierile artiștilor români de origine din țară, obiecte rămase dela dânsii, acte și corespondența lor, distincțiuni, etc.

(§. 77.) Inzestrarea acestei secțiuni se va face în senzul §§-lor 71. și 73.

Sect. XXXIII. Industria de artă.

(§. 78.) 1. Lucrări aparținătoare artelor decorative, executate de artiști sau diletanți români (incă nu aparțin industriei de casă).

2. modele pentru mobilarea locuințelor și pentru industria textilă, compuse după motive originale ale industriei de casă românești.

3. lucrări artistice ale meseriașilor români.

*

(§. 79.) Aranjarea acestei secțiuni se încredințează „Reuniunii femeilor române din Sibiu”.

Desp. K. Societățile culturale.

Sect. XXXIV. „Asociațiunea”.

Expoziția specială a „Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român”, se va compune din următoarele părți:

1. Din istoricul Asociațiunii.

Aici se vor prezenta:

(§. 80.) a) acte și documente despre înființarea „Asociațiunii”;

b) date despre adunările generale ținute până aici;

c) diplome vechi și nouă pentru membri;

d) diplome și alte suveniruri dela expozițiile din 1862 și 1881;

e) tabele statistice despre fluctuațiunile numărului membrilor și despărțămintelor;

(§. 81.) f) stările actuale se vor prezenta prin o hartă geografică, pe care se va arăta împărțirea teritoriului despărțămintelor (active și proiectate) și se vor marca prin stegulețe de diferite culori: sediul comitetelor cercaale (cu numărul membrilor despărțământului) și agenților, și localitățile unde se află biblioteci ambulante sau stabile ale „Asociațiunii”.

(§. 82.) g) portretele preșidenților și ale bărbaților binemeritați pentru „Asociațiune” (fundatori, membri onorari, etc.).

*

(§. 83.) Cu aranjarea acestei secțiuni se încredințează secretariatul Asociațiunii.

2. Averea Asociațiunii.

(§. 84.) a) casele Asociațiunii;

b) date despre fondurile și fundațiunile Asociațiunii;

c) bugetele din trecut și cel actual;

d) conspect grafic despre sumele date pentru stipendii, sprijinirea literaturii, și alte scopuri culturale dela înființarea Asociațiunii până astăzi;

(§. 85.) e) biblioteka Asociațiunii.

*

(§. 86.) Această secțiune se va aranja prin cassarul (§. 84) și bibliotecarul (§. 85) Asociațiunii.

3. Activitatea literară.

(§. 87.) a) colecțiunea publicațiilor editate de Asociațiune sau cu ajutorul ei;

b) colecțiunea „Transilvaniei” și alte publicațiuni oficiale;

c) „Biblioteka Poporală”;

(§. 88.) d) „Enciclopedia Română”, și anume:

1. în volumuri legate și în fascicule.

2. bartele Enciclopediei.

3. un tablou al ilustrațiilor.

4. tabloul colaboratorilor.

5. o colecțiune de manuscrite.

6. arhiva, corespondența și registrele Enciclopediei.

7. distincțiunile, ce i-s-au acordat. În fine

(§. 89.) e) secțiunile științifice-literare (membri, diplome, date despre ședințele plene).

*

(§. 90.) De aranjarea acestei secțiuni va îngriji biroul Asociațiunii.

4. Școala de fete.

(§. 91.) a) se va prezenta o sală de prelegeri și un dormitor al internatului, eventual și refectorul acestuia;

b) date despre numărul elevelor și puterilor didactice, și tablouri fotografice ale acestora;

c) programele și alte publicațiuni ale școlii;

d) date despre cheltuielile făcute de Asociațiune pentru înființarea, înzestrarea și susținerea școlii și internatului;

(§. 92.) e) obiecte (lucru de mână, desemnuri, etc.) lucrate de elevele școlii

*

(§. 93.) Cu înzestrarea și aranjarea acestei secțiuni se încredințează direcțiunea școlii civile de fete.

Sect. xxxv. Alte societăți culturale

1. Societăți pentru cultura poporului, și anume:

(§. 94.) a) Societatea pentru fond de teatru român;

b) Asociațiunea aradană, și

c) Asociațiunea din Maramurăș vor fi invitate a participa cu o expozițiune specială, care să arate teritoriul, mijloacele și rezultatele activității lor.

2. Societăți filantropice și de femei:

a) toate societățile damelor române din țară, și

b) celelalte societăți filantropice, vor fi recercate a prezenta activitatea lor în expozițiuni speciale,

(§. 96.) 3. Societățile academice române din țară vor expune statutele, dările de samă publicațiunile lor și alte obiecte referitoare la trecutul lor și la activitatea lor de astăzi.

Desp. L. Expozițiunea Băncilor.

(§. 97.) Despărțământul Băncilor, aparținând părții istorice-culturale a expozițiunii, se va instala într-o sală separată, și se va compune din două secțiuni: una *generală*, care va prezenta Băncile române în totalitatea lor, și alta *specială*, care va arăta stările fiecărui institut a parte.

Cu privire la caracterul istoric-cultural (și nu economic) al expozițiunii, se vor considera în acest despărțământ mai ales numai acele stări și momente ale activității Băncilor, cari le prezintă ca factori susținători ai vieții sociale și culturale a poporului român din țară.

Sect. XXXVI. Partea generală.

1. Situațiunea geografică a Băncilor române.

(§. 98.) Pe o masă situată în mijlocul sălii, spre a fi accesibilă din toate laturile, se va așeza o hartă a Ungariei, în care se vor distinge comitatele locuite de Români prin o culoare deosebită, în patru nuanțe după proporțiunea ce Românii o au în poporațiunea generală a comitatului (5—25, 26—50, 51—75, 76—100%). Localitățile de pe acest teritor, cari sunt sediul unei bănci românești, se vor însemna prin litere mai mari și prin stegulețe colorate, cari vor purta firma institutului respective institutelor din localitate. Filialele se vor însemna prin stegulețe de altă culoare. Lângă aceste stegulețe se vor așeza câte 3 piramide sau cuburi, în diferite culori, cari prin mărirea lor vor arăta după o măsură anumită (s. ex. 1. centimetru egal K. 10,000—) suma ce o reprezintă averea proprie, depozitele și împrumuturile lichidate ale băncilor române din localitate. Într'un colț al hartei se vor da explicațiunile necesare (explicarea semnelor și și colorilor, în fine scara sau măsura proporțională, care arată cifra în coroane ce o reprezintă mărirea piramidelor sau cuburilor).

2. Tablouri grafice generale.

(§. 99.) Aceste tablouri vor arăta (prin linii și nu prin cifre) dezvoltarea băncilor și starea lor la încheierea anului de gestiune 1904, în totalitate și fără considerare la partea singuratecelor institute, și anume:

a) Tabloul activelor și pasivelor. Un tablou rubricat după ani (de la 1873, când și-a încheiat prima bancă românească primul bilanț, până la 1904) și după sume (însemnând fiecare rubrică o cifră anumită, spre exemplu sute de mii sau milioane coroane), va arăta prin linii de diferite culori creșterea din an în an a următoarelor ramuri: *a)* averea proprie a băncilor (capital social, fonduri de rezervă generale și speciale și fonduri de penziuni), *b)* depozitele, *c)* reescontul, *d)* împrumuturile lichidate (cambiale, ipotecare și de orice altă natură), *e)* efecte proprii, *f)* realitățile proprii.

Pe același tablou se vor arăta prin două discuri împărțite în secțiuni de diferită culoare, partea proporțională (în %), ce o prezintă la finea anului 1904, fiecare dintre ramurile înșirate în totalul activelor, respective pasivelor.

b) Totalul profitului și pierderilor. Prin un tablou, întocmit ca cel descris sub 1, se va arăta creșterea din an în an și starea la 1904 a următoarelor conturi: *a)* profit, *b)* cheltuieli personale (salarii, bani de cuartier, remunerațiuni, marce de prezență, penziuni și tantumi funcționarilor, membrilor din direcțiune și din comitetele de supraveghiere, toate aceste în suma lor totală) *c)* contribuțiunea plătită statului, și *d)* sumele date pentru scopuri culturale și de binefacere.

Pentru fiecare dintre aceste conturi se va da în cifre și suma totală pentru anii 1873—1904 la oaltă.

O rubrică specială pe același tablou va arăta creșterea din an în an a dividendei medii (în % ale capitalului social).

c) Tabloul averii proprii a Băncilor române. Un tablou special va arăta pentru fiecare bancă prin câte o fâșie verticală colorată sau prin câte un disc, a căror înălțime resp. mărimea diferită va corespunde după o proporție anumită (însemnând spre ex. fiecare grad al scării cifra de K 10,000—) sumei ce o reprezintă averea proprie a institutelor singuratece, — evota, ce se cuvine fiecărui institut din totalul averii proprii a Băncilor noastre.

Ca avere proprie se va considera: capitalul social, fondurile de rezervă generale și speciale și fondurile de penziuni, cari în lungul fașiei sau în planul discului fiecărui institut se vor distinge prin culori deosebite.

d) Tabloul capitalurilor străine administrate de băncile române și

e) Tabloul împrumuturilor lichidate, întocmite ambele în forma tabloului de sub 3, și arătând în mod grafic, prin fâșii sau discuri colorate, proporțiunea, în care participă singuratecele institute la totalul capitalurilor străine resp. la totalul împrumuturilor lichidate.

În fine se vor putea compune asemenea tablouri grafice și pentru prezentarea părții, ce o au singuratecele institute la susținerea societății române din țară prin *cheltuielile personale*, ce le lichidează an de an funcționarilor lor și membrilor din direcțiune și celor din comitetele de supraveghiere, apoi prin contribuiriile lor pentru *scopuri culturale* și de binefacere, arătându-se și totalul sumelor date sub acești titluri de la 1873 încoace.

3. Organizațiunea Băncilor române.

(§. 100.) În scopul de a învederă începuturile organizațiunii noastre economice-financiare, delegațiunea Băncilor încă va expune o serie de obiecte, ce privesc activitatea ei, cum vor putea fi: *a)* tabloul fotografic al membrilor primei conferințe a Băncilor, *b)* organul oficial al Delegațiunii „Revista Economică“, *c)* o colecțiune a „Anuarului“, *d)* alte publicațiuni editate cu cheltuiala Delegațiunii.

Secț. xxxvii. Partea specială.

În această secțiune se va prezenta:

(§. 101.) 1. Câte un *tablou grafic pentru fiecare Bancă* a parte, întocmit ca și tablourile de sub 1 și 2 din secția generală, care să arete activele și pasivele și contul profit și pierdere, separat pentru fiecare institut, atât în dezvoltarea lor anuală cât și în starea lor la

finea anului 1904. Pe același tablou se vor arăta și fluctuațiunile dividendei.

2. În legătură cu tabloul et grafic fiecare bancă va mai putea să mai expună:

a) fotografia casei sale; *b)* publicațiunile sale oficiale (rapoarte, anuare, scrieri jubilar, etc.); *c)* alte publicațiuni editate cu cheltuiala sau ajutorul băncii; *d)* date despre instituțiunile filantropice, ce le susține și despre fundațiunile sau fondurile, ce le-a creat; *e)* date personale, cum ar fi spre ex. numărul și retribuțiunile funcționarilor și membrilor direcțiunii, (ori în locul acestora fotografiile lor în format „visit“ spre a putea compune un tablou mare al tuturor funcționarilor și eventual și al membrilor din direcțiune de la toate institutele), în fine portretele fundatorilor sau directorilor binemeritați etc.

*

(§. 102.) Datele necesare pentru compunerea tablourilor înșirate se vor procura prin chestionare speciale, cari se vor trimite tuturor Băncilor române cu rugarea de a umplea în mod exact rubricile, ce le cuprinde și a le trimite apoi biroului Asociațiunii, care va recerca direcțiunea „Albinei“, ca să îngrijască prin funcționarii ei, ocupați mai puțin în lunile de vară, de lucrările matematice (sumările, calcularea proporțiunii în %, etc.), pe baza cărora apoi se vor compune tablourile grafice prin un număr mai mare de desenatori specialiști.

Cheltuielile împreunate cu aceste lucrări se vor acoperi din contribuiri ale singuratecelor bănci.

În schimb pentru aceste contribuiri, tablourile grafice speciale vor trece în proprietatea institutelor respective, și li-se vor trimite după încheierea expozițiunii împreună cu celelalte obiecte ce eventual vor expune. Tablourile generale, cari privesc totalitatea băncilor, se vor așeza în Muzeul „Asociațiunii“.

Aranjarea acestui despărțământ se încredințează secretariatului Asociațiunii și Domnilor C. Popp, D. Rațiu și I. Vătășan, funcționari ai „Albinei“, cari vor fi rugați a lua asupra lor și conducerea lucrărilor matematice.

II Regulamentul expozițiunii

(art. 1). „Asociațiunea“ aranjează din incidentul inaugurării Muzeului ei o expozițiune etnografică și istorică-culturală, după programa stabilită în sedința comitetului central din 29 Aprilie 1905 și publicată în organul oficial al „Asociațiunii“.

(art. 2). Expozițiunea va fi adăpostită în localitățile Muzeului și școalei civile de fete a „Asociațiunii“ în Sibiu (strada Morii Nr. 6 și 8) și va rămâne deschisă de la 19 August (oarele 11 a. m.) până la 28 August 1905 (oarele 7 seara).

(art. 3). Se vor admite la expozițiune, în cadrul programei stabilite pentru aceasta, în general numai opere și obiecte ale Românilor din țările coroanei ungare sau ale instituțiunilor lor culturale, artistice, economice și filantropice.

Împrejurarea, că un Român de origine din țările numite de prezent își are domiciliul provizor sau definitiv în străinătate, nu împiedecă participarea lui la expozițiune.

(art. 4). Ca expozanți pot participa în mod excepțional și alte persoane sau instituțiuni decât cele înșirate în § 3, în următoarele cazuri:

a) dacă sunt proprietari ai unor opere lucrate de Români din țară sau ai unor obiecte rămase dela acestia;

b) dacă au editat publicațiuni și opere de artă românești sau fotografii de interes etnografic românesc.

(art. 5). „Asociațiunea” își rezervă dreptul de-a admite la expozițiune numai obiectele, ce le va crede corespunzătoare scopului, ce-l urmărește.

Eventualele controverse în această privință le va decide definitiv un juriu instituit de comitetul central, care înainte de hotărâre va ascultă părerea persoanei sau corporațiunii încredințate cu aranjarea secțiunii respective.

Obiecte explozive precum și cele supuse stricăciunii sau cu miros neplăcut, sunt excluse dela expozițiune.

(art. 6). Toate obiectele destinate pentru expozițiune se vor trimite (franco), direct ori prin despărțămintele „Asociațiunii”, la adresa „Biroului Asociațiunii” în Sibiu (Nagyszeben, strada morii Nr. 6), cel mult până la 1 August 1905. Obiecte voluminoase nu se vor expedia însă înainte de 15 Iulie a. c.

Retrimiterea obiectelor și asigurarea lor contra focului pentru durata expozițiunii, se va face cu cheltuiala „Asociațiunii”.

(art. 7). Fiecare obiect se va expedia însoțit de un buletin (format $\frac{1}{8}$ a coalei comune), care va cuprinde:

a) numirea sau numirile obiectului,

b) destinațiunea lui,

c) valoarea lui,

d) numele autorului, de care a fost lucrat sau al proprietarului, precum și adresa trimitătorului; apoi se va arăta în special, dacă proprietarul donează obiectul trimis pentru Muzeu, ori dacă este aplecat a-l vinde, și anume cu ce preț, sau dacă obiectul nu este de vânzare, arătându-se și adresa, la care să se retrimită.

La caz, dacă un expozant va trimite mai multe obiecte, le va însemna cu număr curent și va anexa un buletin separat pentru fiecare obiect.

Persoanele sau corporațiunile, cari vor participa cu colecțiuni a parte, vor trimite numai un buletin cumulativ.

(art. 8). Pentru locul ocupat de obiectele expuse, și pentru așezarea și păstrarea lor în dulapuri, etc. nu se cere nici o taxă.

(art. 9). Obiectele expuse nu se vor putea lua îndărăpt înainte de încheierea expozițiunii.

(art. 10). Premii nu se vor distribui. Se vor libera însă la propunerea juriului instituit de comitetul central:

a) diplome de recunoștință pentru opere de valoare superioară, și

b) diplome de colaboratori pentru merite câștigate în scopul asigurării succesului expozițiunii.

(art. 11). Expozițiunea va fi deschisă:

a) Sâmbătă la 19 August dela deschiderea festivă până la oara 1 p. m. și dela oarele 3—7 p. m. însă numai pentru vizitatori invitați și pentru membrii ordinari ai „Asociațiunii” și familiile lor (soții, fii și fice), pentru cari se vor libera biletele de intrare, la cerere, în 18 Aug. 1905. În ziua deschiderii intrarea va fi grătită.

b) în timpul dela 20—28 August dela oarele 9—12 a. m. și 3—7 p. m. În acest timp prețul de intrare va fi pentru oarele antimeridiane în fiecare zi 1 coroană, iar pentru oarele postmeridiane: la 20, 27 și 28 August câte 20 fil. iar în celelalte zile câte 50 fil.

Copiii sub 12 ani și studenții vor plăti $\frac{1}{2}$ din prețurile înșirate; cei dintâi vor putea vizita expozițiunea numai sub conducerea unei persoane mai în etate.

Prețul biletelor permanente pentru întreaga durată a expozițiunii va fi de 5 cor.

(art. 12). Direcțiunea expozițiunii își are birourile în palatul Muzeului (parter) și va servi publicul atât verbal cât și în scris cu toate informațiunile, ce i se vor cere.

Din ședința comitetului central al Asociațiunii, ținută în Sibiu la 29 Aprilie 1905.

Varietăți

Distincțiune. Prea Sântia sa Domnul Episcop diecesan *Nicolae Popea* a binevoit a da părintelui Ioan Murgu din Sasca Montană binecuvântarea arhierască de a purta brâu roșu.

Rectificare. În „Mulțămita publică” din Borlova din numărul trecut al Foi Diecezane din eroare s'au lăsat afară două donatoare și anume: Doamna *Măria Babu*, care a dăruit sf. biserici o față din stofă roșie, brodată cu aur și matasă, pentru tetrapodul apostolului, în valoare de 20 cor., și Dșoara *Cornelia Roitan*, care a dăruit o față din stofă roșie brodată cu aur și matasă pe dulapul epitropiei bisericii în valoare de 15 cor. — ceea ce, în interesul adevărului, se rectifică. Borlova în 9/22 Iunie 1905. *Ioan Rădoiu* inv. pensionat.

Bibliografii

Dr. Ion Sîrbu: ISTORIA LUI MIHAI-VODĂ VITEAZUL DOMNUL ȚĂRII ROMÂNEȘTI. I. Răzmirițele și politica lui din afară (dinpreună cu întâmplările atingătoare din țările vecine) 1593—1598. Editura autorului. Prețul 14 cor.. Se poate procura la Librăria diecezană din Caransebeș.

25 de ani din viața „Reuniunii române de muzică“ din Sibiu de Mateiu Voileanu, asesor consistorial. Sibiu. Tipariul tipografiei arhidiecezane. 1905. Prețul 2 cor.

*

Cântările vechi funebre aranjate și armonizate pentru cor bărbătesc de I. Vidu, Lugos, 1904. Prețul 3 cor. Proprietatea autorului. (Se află de vânzare la „Tipografia și Librăria diecezană“ în Caransebeș). Prefața: Aduc aici cântările strămoșilor noștri cântate de ei la înmormântări. Conservatismul încăpăținat al Lugojenilor ni le-a păstrat până astăzi curate, — și cu puține variante ele sunt cântate și prin celelalte provincii române, afară de România, care sub influința psaltihiei grecești s'a abătut dela izvorul străbun. Roma veche făcea veselii la înmormântări, — lucru, ce nici biserica creștină nu l-a ignorat, susținând credința, că moartea este „*trecerea la viață*“. — De aici se explică cum de aceste cântări au tonalitatea magioară (dur) și nu minoră (mol), cum se practică astăzi la astfel de ocaziuni de cântări compozitorii occidentali. Cred, că e conștient a nu potența durerea prin cântare de durere la momente, când chemați suntem a influența pe cei rămași pe pământ cu fericirea vieții viitoare. Judecând de pe cântările acestea remase dela strămoși, — mi se pare că și ei au susținut acest principiu, — și cred, că e bine a nu ne abate dela calea lor. Aceste cântări nu stărnesc durere în inima auditorului, ci îl înalță cu gândul și inima la timpuri și vieți mai fericite . . . Lugoj la 16 Iulie 1904 st. v. Ioan Vidu.

*

„*Filozofia Religiei*“ e titlul unei scrieri a preotului V. Simiganovschi, ce are să apară în curând. O listă de subscripțiuni pentru abonarea opului se află și la *Redacțiunea Foi Diecezane*. Prețul unui exemplar e 2 cor. 50 fil.

*

Dr. theol. George Popoviciu: *Istoria Românilor Bănățeni*. Lugoj 1904. Editura autorului. 8°, pag. 424. Prețul 6 cor. (7 franci). Se poate procura dela „*Tipografia și Librăria diecezană*“ în Caransebeș.

Licitațiune minuendă

În urma incuviințării Ven. Consistor diecezan ddtto 3 Iunie Nr. 1439 ex. 1905 se escrie licitațiune minuendă pentru reedificarea școlii din comuna **Cebza**, tractul Ciacovei, cu prețul de exclamare 5601 cor. 35 fil.

Licitațiunea se va ține în 19 Iunie (2 Iulie st. n.) a. c. la 3 oare p. m. în sala casei comunale.

Reflectanții vor avea a depune înainte de licitațiune vadiul de 10% în bani gata ori hârtii de valoare.

Planul și specificațiunea de măsuri și spese se pot vedea la oficiul parohial din Cebza.

La licitație se vor admite numai bărbați probați și de omenie, cari pot dovedi, că au mai efectuit astfel de lucrări.

Cebza, din ședința comitetului parohial ținută la 8 Iunie 1905.

Nicolae Bocea

preș. com. par.

Ioan Ionescu

membu și not. com. par.

Concurse

Pe baza ordinațiunii Ven. Consistor diecezan ddtto 21 Aprilie 1905, nr. 833 B. ex 1905, prin aceasta se escrie concurs, pentru ocuparea postului de capelan la parohia de clasă II din **Jebel**, protopresbiteratul Buziașului, pe lângă neputinciosul paroh Teodor Pocan cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „*Foaia Diecezană*“.

Emolumentele împreunate cu acest post sunt:

1. 16 jughere pământ arător din sesiunea parohială a preotului Teodor Pocan.

2. Întregul venit stolar din parohia sa.

Concurenții au a substerne petițiile instruate conform St. Organic și Regulamentului pentru parohii și adresate com. par. din Jebel prea on. oficiu protopresbiteral rom. gr. or. din Buziaș

În fine concurenții sunt poștiți a se prezentă în vre-o Duminică ori sârbătoare în sânta biserică din Jebel, însă nu în ziua alegerii, spre a-și arată desteritatea în cântare, tipic și oratorie, dar numai cu incuviințarea prealabilă a protopresbiterului tractual.

Ioan Ionescu 3—3 [19] **Gregoriu Paliciu**

președ. com. par.

not. com. par.

În conțelegere cu mine: *Ioan Pepa* protopresbiter.

Citiți

„România Ilustrată“

singura revistă mare, enciclopedică, ilustrată și de actualitate.

Pe lângă o materie literară din cele mai variate și datorită celor mai distinși și gustați scriitori români, ca Coșbuc, Davila, Antemireanu, Tutoveanu, dr. Grigorovitz, Radu Rosetti, Sadoveanu, etc., revista „*România Ilustrată*“, care apare în București, sub direcțiunea d-lui Ion Rusu Abrudeanu, conține în fiecare număr între 40 și 50 de ilustrațiuni de actualitate din țară și străinătate.

„*România Ilustrată*“ este cea mai răspândită și mai aprețiată revistă de familie. Apare odată pe lună în câte 4 coale.

Costul abonamentului — 24 lei pe an și 12 lei pe jumătate de an — se poate trimite cu mandat poștal pe adresa: Administrația revistei „*România Ilustrată*“, București, str. Regală Nr. 1.

Vila Dănilă Vălușescu

Băile Erculane (Mehadia)

Vila de primul rang,
 pentru familii

Aranjată cu cel mai mare confort modern.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

În nemijlocita apropiere cu fântâna arteziană, cea
mai minunată priveliște.

Camere pentru familii și pentru par-
ticulari dela **1 cor. 60 fl. în sus.**

Serviciu prompt. Vila, mobilierul și toată rufăria sunt
cu totul nouă.

Garantez cea mai exemplară curățenie.

Petru Vălușescu

proprietar.

